



## KARŞILAŞTIRMALI AFET YÖNETİMİ TÜRK VE FRANSIZ JANDARMASI TEŞKİLATI ÖRNEĞİ<sup>1</sup>

Tekin AVANER <sup>2</sup>

Aslan Mehmet ÇOŞKUN <sup>3</sup>

### Öz

Son yıllarda dünya genelinde yaşanan afetler birçok ülkede büyük oranda fiziki, sosyal ve ekonomik kayıplara sebep olmaktadır. Birçok ülke bu afet kayıplarını azaltmak amacıyla afet yönetim politikalarını Sendai afet risk azaltma çerçevesinin hedefleri ve stratejileri ile uyumlu hale getirmeye çalışmaktadır. Afetlerin sebep olduğu sosyal ve ekonomik kayıpların önlenmesi ancak toplumun bütün kesimlerden paydaşların sürece katılımı ve proaktif önleyici tedbirlerin hayata geçirilmesi ile sağlanabilmektedir. Bu bağlamda Türkiye’de 2009 yılında bütünleşik afet yönetim modeli Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı’nın (AFAD) kurulması ile uygulamaya alınmıştır. Bu yaklaşımda afet öncesi ve sonrası dönem için farklı bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar, STK, özel sektör ve gönüllüler arasında gerekli koordinasyon sağlanarak etkin bir işbirliği ile afetlere karşı güçlü bir savunma gerçekleştirmektedir. Türkiye’de afet yönetiminde milat olarak kabul ettiğimiz 1999 depreminden sonra jandarma, afetlere müdahalede desteğini artırarak bütünleşik afet yönetiminde önemli bir aktör konumuna gelmiştir. Çalışmada, afetler, afetlerin etkileri ile Türk ve Fransız afet yönetim sistemleri incelenmiş, afet yönetim sistemi odağında Türk ve Fransız Jandarmalarının rol ve sorumlulukları örnek olaylar üzerinden değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Türk ve Fransız jandarmalarının iki ülkenin maruz kaldığı risklere göre, afet yönetiminde benzer amaçlarla farklı gelişim alanlarında şekillendiği tespiti ile bu çerçevede öneriler sunulmaktadır.

**Anahtar Kelimeler** : Jandarma, Afet Yönetimi, TAMP, Fransa, ORSEC

**JEL Sınıflandırılması** : S54, S58

<sup>1</sup> Bu çalışma, ikinci yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir

<sup>2</sup> Doç.Dr., Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi, tekinavaner@hotmail.com, ORCID: 0000-0003-4014-0131

<sup>3</sup> Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, amehmet.coskun@afad.gov.tr, ORCID: 0000-0001-6824-9978

### Atıf/Citation (APA 6):

Avaner, T., & Çoşkun, A. M. (2025). Karşılaştırmalı afet yönetimi Türk ve Fransız jandarması teşkilatı örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 341-360. <http://doi.org/10.25287/ohuiibf.1555576>.

# COMPARATIVE DISASTER MANAGEMENT EXAMPLE OF TÜRK AND FRENCH GENDARMERIE

## Abstract

*In recent years, disasters have caused significant physical, social and economic losses in many countries around the world. In order to reduce disaster losses, countries are trying to align their disaster management policies with the goals and strategies of the Sendai disaster risk reduction framework. Preventing social and economic losses caused by disasters can only be achieved by the participation of stakeholders from all segments of society in the process and the implementation of proactive preventive measures. In this context, the integrated disaster management model was put into practice in Türkiye in 2009 with the establishment of the Disaster and Emergency Management Presidency (AFAD). In this approach, the necessary coordination is provided between different ministries, institutions and organizations, NGOs, the private sector and volunteers for the pre- and post-disaster period and a strong defence is carried out against disasters with effective cooperation. After the 1999 earthquake, which we consider a milestone in disaster management in Türkiye, the gendarmerie increased its support in disaster response and became an important actor in integrated disaster management. In the study, disasters, the effects of disasters and Türk and French disaster management systems were examined, and the roles and responsibilities of the Türk and French Gendarmes were evaluated through case studies in the focus of the disaster management system. As a result, it was determined that the Türk and French Gendarmes were shaped in different development areas with similar purposes in disaster management according to the risks that the two countries are exposed to, and new strategies are presented within this framework*

**Keywords** : Gendarmerie, Disaster Management, TAMP, France, ORSEC

**JEL Classification** : S54, S58.

## GİRİŞ

Afetler toplumun belli bir bölümünde veya tamamında çeşitli şekillerde fiziki ekonomik ve sosyal kayıplara sebep olmaktadır. Afetlerle mücadelede Türkiye’de 2009 yılında Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı (AFAD) kurularak bütünleşik afet yönetim sistemi benimsenmiştir. Bu sistemde, sadece afet sonrası dönem değil afet yönetiminin bütün evreleri planlanmakta ve afetlerle mücadelede birçok bakanlığa, kurum ve kuruluşa, sivil toplum örgütüne, gönüllü kuruluşlara ve hatta bireylere görev ve sorumluluk verilmektedir. Afet yönetim sisteminde milat olan 1999 Marmara depreminden sonra jandarma teşkilatı da bünyesinde önemli değişiklikler yaparak müdahaleye yönelik yeni birimler oluşturmuştur. Jandarmadaki bu değişim afetler gibi kaotik dönemlerde tüm paydaşların sisteme katılması gerektiğinin önemli kanıtıdır. Bu amaçla oluşturulan Jandarma Arama Kurtarma (JAK) ekipleri aktif bir şekilde müdahale faaliyetlerine destek olmaya başlamıştır. 2014 yılında Türkiye Afet Müdahale Planı (TAMP) uygulanmaya başladıktan sonra jandarmaya arama kurtarma dışında güvenlik, tahliye, barınma, beslenme ve kimliklendirme gibi farklı alanlarda da görevler üstlenmeye başlamıştır. Özellikle 24 Ocak 2020 tarihli 6.6 Mw. Elâzığ Depreminde ihtiyaç sebebiyle acil barınmaya yönelik çadır kurulumunda ve tahliyede önemli görevleri icra etmiştir. Benzer şekilde “Asrın felaketi” 6 Şubat 2023 tarihli Kahramanmaraş depremlerinde jandarma teşkilatı tüm imkânlarını afet bölgesine seferber ederek TAMP kapsamında afet yönetiminin her aşamasında önemli görevleri yerine getirmiştir.

Çalışma, Türk ve Fransız Jandarma teşkilatlarının afet yönetimi odağında incelenerek karşılaştırma yapılması temelinde hazırlanmıştır. Çalışmada Fransa ülkesinin seçilmesindeki neden, jandarmanın ilk olarak Fransa’da kurulmuş olması ve Türk Jandarmasının dönemin güvenlik ihtiyaçları doğrultusunda bu ülkenin sisteminin model alınarak kurulmasıdır.<sup>4</sup> Bu çerçevede aynı amaçla kurulan her iki ülke jandarmasının günümüzde de afet yönetimi odağında benzer değişim gösterip göstermediğinin anlaşılması amacıyla, afet yönetim sistemlerinin gelişimi ve jandarma teşkilatlarının bu gelişime paralel görev ve sorumluluklarındaki değişimler olay örnekleri üzerinden incelenmektedir.

<sup>4</sup> 16 Şubat 1791 tarihinde genel kolluk kuvveti “marechausse” teşkilinin Fransız ulusal jandarmasına dönüştürülmesi ile kurulmuştur. Türk Jandarması 14 Haziran 1839 tarihinde Asakir-i zaptiye kuvvetlerinin “jandarma” unvanı alması ile kurulmuştur.

Fransız Jandarmasının kuruluşundan bugüne afet yönetim sisteminin önleme ve müdahale aşamalarında önemli sorumlulukları bulunmaktadır. Fransa yerel bölgesel ORSEC müdahale planlarında jandarmanın görev ve sorumluluklarını ayrıntılı olarak tanımlanmaktadır. Fransız Jandarması afet öncesinde önleyici tedbir alma, afet meydana geldiğinde ise müdahalede görev almaktadır. Çalışmada Türkiye ile Fransa'nın afetselliğindeki farklılıklar dolaylı olarak jandarma teşkilatlarının yapılanmasına da etki ettiği anlaşılmıştır. Her iki ülke jandarmasının afet yönetiminde farklı alanlarda uzmanlaşmaya gittiği değerlendirilmektedir. Dolayısıyla çalışma zamanla afet ve acil durumlar yönünden değişen koşullara göre Türkiye ve Fransa'nın afet yönetim sistemlerinin son durumları ile Türk ve Fransız Jandarmasının bu koşullardaki rol ve sorumluluklarındaki farklılıklarını yansıtmaktadır.

Bu hedefle çalışmanın ilk bölümünde afetler ve afet yönetimi kavramları tanımlanmış ikinci ve üçüncü bölümlerde Fransa ve Türkiye'nin afet yönetim sistemleri incelenerek farklı noktalar vurgulanmıştır. Dördüncü ve beşinci bölümlerde Fransız ve Türk Jandarmalarının afet yönetimindeki rol ve sorumlulukları ele alınarak teşkilatların afet yönetiminde görev alan birimleri incelenmiştir. Altıncı bölümde her iki ülkenin hem afet yönetim sistemlerini gelişimi ve jandarma teşkilatlarının bu gelişime paralel görev ve sorumluluklarındaki olay örnekleri üzerinden değerlendirilmiştir. Böylelikle çalışmada her iki ülkenin afet yönetim sistemleri karşılaştırılması üzerinden jandarmanın afet yönetimindeki geleceğine yönelik öneriler elde edilmeye çalışılmıştır.

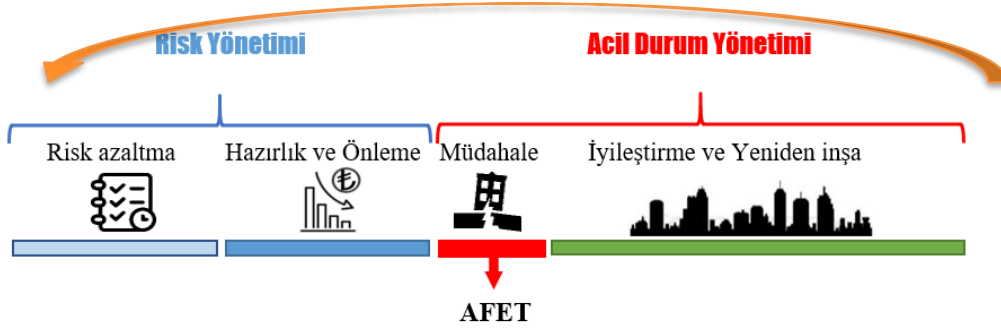
## I. AFETLER

Afet, Türk Dil Kurumu sözlüğüne göre “çeşitli doğa olaylarının sebep olduğu yıkım, mecazi anlamda olumsuz sonuçlar doğuran durum” olarak tanımlanmaktadır (TDK, 2025). Drabek afetleri toplum kaynaklarının ciddi şekilde zarar görmesine neden olacak şekilde kişilere ve/veya mülklere yönelik kayıplara sebep olan olaylar olarak tanımlamıştır (Drabek, 1996). Bu tanımlar doğrultusunda afetler toplumun tamamı veya belli kesimleri için fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıplar doğuran, normal hayatı ve insani faaliyetleri durduran veya kesintiye uğratan, toplumun baş etme kapasitesinin yeterli olmadığı doğa, teknoloji veya insan kaynaklı olaylar olarak tanımlanabilir. Buna göre aslında afet olayın kendisi değil, doğurduğu sonuçtur (AFAD Sözlük, 2014: 23).

### I.I. Afet Yönetimi ve Aşamaları

Drabek, afet yönetimini afetlerin veya acil durumların maliyetlerini azaltmak amacıyla afet döngüsünü bir dizi strateji uygulamak, potansiyel tehlikeli durumlarda var olan belirsizlikleri en aza indirilebilmek ve kamu güvenliğinin en üst düzeye çıkarılmasına yönelik süreç olarak tanımlamaktadır (Drabek, 2004). Afetlerin önlenmesi açısından insanoğlunun yapabilecekleri sınırlıdır. Günümüzde ve gelecekte afetler karşısında yapılabilecek en önemli çalışma afetlerin etkilerinden kurtulmak veya bunların toplum üzerindeki etkilerini en aza indirmek için araştırmalar yapmak, önlemler almak, afet önleyici planlar geliştirmek ve bunları uygulamaya koymaktır. Buna yönelik toplumun afet risklerini tanıması ve bu riskleri azaltmak adına önleyici tedbirler geliştirmesi afetlere hızlı ve etkin müdahale edilmesi, afet sonrası normale dönme çalışmalarının yürütülmesi faaliyetlerinin bütününe birden “Afet Yönetimi” denilmektedir (Ergünay, 2009; Erkal & Değerliyurt, 2011; Kahraman ve ark., 2021).

Afet yönetim sistemi risk yönetimi ve acil durum yönetimi olarak iki grup sınıflandırılmaktadır. Bunlardan risk yönetimi; planlama, risk azaltma, hazırlık ve önleme aşamalarını, acil durum yönetimi; afet sonrası müdahale, iyileştirme ve yeniden inşa aşamalarını kapsamaktadır. Ergünay tarafından bu aşamaların aralarında kesin bir sınırın bulunmadığı, aşamaların birbiri ile bağlantılı olduğu ve bir aşamada yapılan işlemin diğer tüm safhaları etkileyebileceği belirtilmektedir (Ergünay, 2009:6). Örneğin başarılı risk azaltma süreci müdahale ve iyileştirme dönemi kayıplarını azaltılmasını sağlayabilmektedir. Buna göre modern bir afet yönetim modeli Şekil 1’de gösterilmektedir.



Şekil 1: Afet Yönetimi Şeması

Kaynak: AFAD, 2018

Şekil 1'e göre afet yönetiminde en fazla kaynak gerektiren dönem iyileştirme ve yeniden inşaa dönemidir. Bu kısım afet yönetiminde en fazla zamana yayılan bölümdür. Risk azaltma ve hazırlık dönemi afetleri önleme veya risklerden kaçınmak için önemli fırsatları içermektedir.

## I.II. Başarılı Bir Afet Yönetimi

Afetler dünya genelinde geçmişten günümüze kadar büyük yıkıma ve kayıplara neden olmuştur. Bu yıkımlarda birçok insan yaşamını yitirmiş ve maddi kayıplar meydana gelmiştir. EM-DAT verilerine göre 2022 yılında dünya çapında 387 afet meydana geldiği raporlanmıştır. Bu afetlerde 30.704 kişi hayatını kaybetmiş, ekonomik olarak 223,8 milyar ABD doları civarında kayıp meydana gelmiştir. Sadece sıcak hava dalgası Avrupa'da 16.000'den fazla kişinin ölümüne sebep olurken Afrika'da sıcaklığa bağlı kuraklık 88,9 milyon insanı doğrudan etkilemiştir (Centre for Research, 2022). Dolayısıyla başarılı bir afet yönetimi kayıpları önleyen veya en aza indiren bir modelde olması gerekir. Yaşanan afetlerin sebep olduğu kayıpların büyüklüğü afet yönetimindeki başarının önemini ve toplumlarda güçlü yönetim sisteminin gerekliliğini açıkça göstermektedir.

Başarılı bir afet yönetimi için riskler ve süreç çok iyi analiz edilmeli, planlanmalı ve buna uygun sorumlular tanımlanmalıdır. Afet yönetiminin her aşaması çok sektörlü ve çok aktörlüdür. Afet yönetiminin başarısı bu sürecin tamamının planlanması ve doğru yönetilmesi için her aşamaya yönelik stratejilerin doğru şekilde belirlenmesine ve etkin şekilde uygulanmasına bağlıdır (Kadıoğlu, 2008). Dolayısıyla Türkiye'de yaşanan geçmiş afetlerdeki kayıplar ve afet yönetim sistemindeki sürekli değişim ve gelişim güçlü bir sistem oluşturulması amacına yöneliktir. Özellikle son 20 yıllık dönemdeki yapısal sistem değişiklikleri afet yönetim sistemimizde optimum başarının yakalanması amacıyla. Bu amaca yönelik risk azaltmaya yönelik yapılan her yatırım afet yönetimindeki başarıyı artırmaktadır. Bunun yanında teknolojik yeniliklerin afet yönetimi alanında uygulamaya alınması, karar destek sistemlerinin afet yönetim alanında etkin kullanımı afet yönetiminin başarısı için önemli diğer faktörlerdir (Korkut, 2019).

## II. FRANSA'NIN AFET RİSKLERİ VE AFET YÖNETİM SİSTEMİ

Fransa, farklı topografyası ve farklı iklimi nedeniyle çok çeşitli afet risklerine maruz kalmaktadır. Fransa Anakarası, Fransa topraklarını karakterize eden uzun kıyı şeritleri, Seine ve Rhône gibi büyük nehir sistemlerinin yanı sıra Pireneler ve Alpler gibi dağ sıralarıyla çevrilidir. Deniz aşırı bölgeler ve bölümler (Fransız Antilleri, la Réunion) tropik iklimleriyle karakterize edilir ve bunların bazıları aktif volkanlara ev sahipliği yapar (OECD, 2017). Genel olarak Fransa'da afetler çoğunlukla teknolojik ya da doğa kaynaklı tehlikelerden kaynaklanmaktadır. 2001 ve 2022 yılları arasında en sık görülen afet riski orman yangınlarıdır (%26,7), bunu seller (%14,4), çığ (%13,3) ve fırtınalar (%6) takip etmektedir.

İnsan kaynaklı tehditler açısından Fransa’da, nükleer riskler, barajlar, madenler ve tehlikeli maddelerin taşınması riskleri bulunmaktadır. Ayrıca tehlikeli olarak sınıflandırılmış 500 bin üzerinde tesis faaliyet göstermektedir. Fransa’da 2001-2022 yılları arasında kayıplara sebep olan 1.964 doğa olayı meydana gelmiştir. Yıllık olay sayısı %2,3 olan dünya ortalamasına oranla %3,7 artmıştır. Bu dönemde doğal kaynaklı afetlerde 30.824 kişi hayatını kaybetmiştir. Yalnızca sıcak hava dalgası sebebiyle hayatını kaybeden kişi sayısı 19.490’dır. (EU Civil Protection, 2023). Tablo 1’de 1980-2017 yılları arasında Fransa’da yaşanan büyük afetler ve kayıp oranları listelenmektedir.

**Tablo 1: Fransa’da 1980-2017 Yılları Arasında Yaşanan Büyük Doğa Kaynaklı Afetler**

Afet Olayı/Yeri	Yıl	Can Kaybı (Kişi)	Etkilenen İnsan Sayısı	Tahmini hasar (milyar ABD doları)
Martin ve Lothar fırtınaları ve ardından gelen heyelanlar/ Güneybatı ve Batı Fransa	1999	92	3.400.000	8.5
Fırtınalar Xynthia/Güneybatı Fransa	2010	53	500.079	4.2
Fırtınalar Daria/ Batı ve Kuzeydoğu Fransa	1990	10	-	4
Sel/ Ile-de-France ve Kuzeydoğu Fransa	2016	5	-	2.4
Irma ve Maria Kasırgaları / Fransız Antilleri	2017	13	-	2.4
Sıcak hava dalgası/Fransa ana karası	2003	19.490		1.5
Rhône Selleri/Güneydoğu Fransa	2003	-	32.000	1.8

**Kaynak:** (EM-DAT, 2017; OECD, 2017).

Tablo 1’e göre fırtınalar ve kasırgalar hem büyükşehir Fransa’yı hem de denizaşırı toprakları tehdit etmektedir. 1999 yılındaki Lothar fırtınası 8 milyar dolar civarında hasara yol açmış ve 88 kişinin ölümüne neden olmuştur. 2010 Xynthia Fırtınası 53 can kaybına ve 4,2 milyar ABD doları tutarında hasara neden olmuştur (EM-DAT, 2017). 2016 yılında Paris bölgesini ve kuzeydoğu Fransa’yı etkileyen sel felaketinde 2,4 milyar ABD doları tutarında hasara neden olduğu tahmin edilmektedir. 2003 Rhône taşkınları coğrafi olarak daha sınırlı olmasına rağmen ancak yine de yaklaşık 1,8 milyar ABD doları tutarında hasarla sonuçlanmıştır (OECD, 2017).

### II.I. Afet Yönetim Sistemi

Fransa’nın Afet Yönetim Sistemi birbirini tamamlayan iki temele dayanmaktadır. Bunlar afet öncesi önleme ve afet sonrası müdahale/ kriz yönetimidir. Fransa’da afet yönetim sistemi 2009 yılından önce Türkiye’de uygulanan afet yönetimi ile benzerlikleri bulunmaktadır. Afet yönetiminin aşamaları merkezde farklı bakanlıklar, kurum ve kuruluşlar tarafından yerelde valilik, belediye ve diğer kurumlar tarafından yürütülmektedir. Afet yönetim sisteminde görev alan birimler başlıca;

Afet risk azaltmada Risk Önleme Genel Müdürlüğü ve çeşitli uzmanlaşmış kurumlar sorumludur. Afetlerin neden olduğu maddi zararları gidermek için afet sonrası “CatNat Scheme” olarak da bilinen Doğal Afet Sigorta Programı geliştirilmiştir. Buna göre yasal olarak Fransa’daki tüm mülklerin sigorta sözleşmelerinin afetlerin neden olduğu hasarı kapsamaması zorunlu tutulmuştur (Bitfrost, 2023).

Ulusal düzeyde Meteo-France ve çeşitli uzman kuruluşlar tarafından vatandaşlara yönelik afet öncesi erken uyarı sistemleri geliştirilmektedir. Yerel düzeyde ise kamu uyarı ve bilgi sistemine ait sirenler ile sağlanmaktadır (Institut des Hautes Etudes, 2021).

Kriz yönetimi, İçişleri Bakanlığına bağlı merkezi düzeyde planlamadan sorumlu Sivil Güvenlik ve Kriz Yönetimi Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmektedir. 1975 yılında kurulan genel müdürlük, merkezi düzeyde sivil güvenlik politikalarının ve Fransa'daki günlük kazalar veya büyük felaketler gibi risklerin yönetiminden sorumlu birimdir. Bölgesel ve valilik düzeyinde yönetim merkezleri de bulunmaktadır. Acil durum müdahale hizmetleri temel olarak yerelde itfaiye teşkilatları tarafından sağlanmaktadır. Genel Müdürlüğün görevleri her türlü doğal riskin önlenmesi için diğer kamu kurum ve kuruluşlarıyla iş birliğini sağlamak, can ve mal güvenliği için gerekli arama ve kurtarma operasyonlarını başlatmak ve itfaiye hizmetlerine ilişkin mevzuatı gözden geçirmek olarak tanımlanmıştır. Kriz yönetim merkezlerine ihtiyaç halinde belediyelere bağlı birimler ve askeri kuvvetlerden destek sağlamaktadır. Kriz yönetim merkezleri acil durumlarda sivil ve askeri kaynakları koordine edebilmektedir. Gerekirse Silahlı Kuvvetler Bakanlığı da kara, hava ve deniz kaynaklarıyla faaliyetlere katılarak görev almaktadır. Genel Müdürlük, acil bir durumda bakanlıklar arası bir kriz merkezi kurarak İçişleri Bakanlığı altında koordinasyonu sağlamakta, bölgesel acil durumlarda valilikler arasında koordinasyonu sağlayarak kaynakları yönetmektedir (Institut des Hautes Etudes, 2021).

Bu üç temel yapı yerel düzeyde birbiriyle bağlantılıdır. Valiler ve belediye başkanları bu kurumlarla iş birliği içerisinde faaliyetlerin uygulanmasını sağlamaktadır. Yereldeki farklı riskler, kentleşmenin yeni alanlar üzerindeki baskısı veya yereldeki farklı gelişmişlik seviyeleri afet yönetiminde iller arasında farklılıklara sebep olmaktadır (Uluğ, 2014).

### III. TÜRKİYE'NİN AFET RİSKLERİ VE AFET YÖNETİM SİSTEMİ

Türkiye'de depremler başta olmak üzere her yıl meydana gelen birçok farklı afet türü kayıp hasara neden olmaktadır. Afetlere karşı hazırlıklı olmanın ilk adımı bölgenin afet risklerini doğru bir şekilde tanımlamakla başlamaktadır. Buna yönelik olarak afet yönetim sistemini incelemeyi önce Türkiye'de yaşanan veya kayıplara neden önemli afet türleri farklı başlıklarda ele alınmıştır.

#### III.I. Afet Riskleri

##### a. Depremler

Deprem Türkiye'de en çok can ve mal kaybına neden olan afet türüdür. Türkiye'de doğa kaynaklı afetlerin neden olduğu kayıpların %97'si depremler nedeniyle meydana gelmektedir. EM-DAT verilerine göre Türkiye'de 1900-2023 yılları arasında meydana gelen depremlerde 144.118 can kaybı yaşanmıştır (EM-DAT, 2023: 66). Depremler can kayıplarının yanı sıra sosyal ve ekonomik kayıplara da sebep olmaktadır. Depremlere ekonomik kayıplar açısından bakıldığında 6 Şubat Kahramanmaraş merkezli depremler sebebiyle büyük can kaybının yanı sıra 34 milyar dolar ekonomik kayıp yaşandığı raporlanmıştır (EMDAT, 2023). Türkiye'de doğa kaynaklı afetler yıllık ortalama gayri safi milli hasılda %1'lik bir azalmaya yol açmaktadır. Deprem afeti bu oranın %0,8'ini oluşturmaktadır (JICA, 2004: 26).

##### b. Su baskını/taşkın

Sel /taşkın Türkiye'de deprem afetinden sonra en çok kayba sebep olan afet türüdür. Taşkınlar genellikle nehir yataklarından taşma sonucu meydana gelmektedir. Bu taşkınların nedenleri arasında "yağış rejimindeki düzensizlikler, ıslah çalışmalarının yapılmaması, köprü menfezlerinin yetersizliği ve rüsubat temizliğinin yapılamaması" sayılabilir. Bunun yanında hızla artan nüfus ve kontrolsüz kentleşme, alt yapı yetersizlikleri şehir su baskınlarının en temel nedenlerindedir. Özellikle potansiyel taşkın sahasında bulunan konutlar, işyerleri ve tarım alanları sebebiyle her yıl can ve mal kayıpları yaşanmaktadır. AFAD 2020 yılı verilerine göre 177 (AFAD, 2023), 2022 verilerine göre ise 450 sel /su baskını olayı yaşanmıştır (AFAD, 2023). Sadece 2 yılda taşkınların sayısındaki artış dikkat çekicidir.

##### c. Heyelan

Heyelanlar kaya, toprak ve moloz malzemelerin yer çekimi etkisi altında eğimli bir alanda aşağı doğru hareket etmesi olarak tanımlanmaktadır. Heyelanlar, yerleşim alanlarını etkileyebildikleri gibi

dağlık alanlarda karayollarında ve tünellerde hasar meydana getirebilmektedir. Jeolojik ve jeomorfolojik özellikler dikkate alındığında Doğu Anadolu ve İç Anadolu bölgeleri özellikle Karadeniz bölgesi, Türkiye’de heyelanların sıklıkla geliştiği alanlardır. AFAD’ın 2022 yılı doğa kaynaklı olay istatistiklerine göre 2022 yılında 137 kaya düşmesi ve 837 heyelan olayının yaşandığı raporlanmıştır (AFAD, 2023).

#### ç. Çığ

Çığ afeti bitki örtüsü az veya hiç olmayan eğimli, dağlık arazilerde ve vadi yamaçlarında, tabakalar halinde biriken kar kütesinin iç ve/veya dış kuvvetlerin etkisi ile aşağıya doğru hızla kayması olarak tanımlanmaktadır. Çığ olayı Türkiye’nin özellikle doğu kesimlerinde daha sık yaşanmaktadır. Ortalama yüksekliği 1.000 mt. üzerinde ve çığ oluşumuna uygun alanlarda daha çok görülmektedir. Bu bölgelerde meydana gelen çığlar yerleşim yerlerini, yolları, turistik tesisleri ve diğer yatırımları tehdit edebilmektedir. AFAD verilerine göre 2020 yılında 11 (AFAD, 2023), 2022 yılında 18 çığ olayı meydana gelmiştir (AFAD, 2023).

### III.II. Afet Yönetim Sistemi

Türkiye’de afet yönetim sistemi 4 aşamada şekillenmiştir. Bu aşamalar afet öncesi dönemde planlama ve risk azaltma, afet meydana geldikten sonra müdahale iyileştirme ve yeniden inşa safhalarıdır. Afet yönetim sistemi bütünlük bir yaklaşımla AFAD koordinesinde paydaş kurumların katılımıyla yürütülmektedir.

#### a. Planlama ve risk azaltma aşaması

Afet yönetiminin temel amacı afetlerin önlenmesi, kayıp ve hasarın azaltılması, toplumun afetle baş edebilme kapasitesinin artırılmasıdır. Buna yönelik afet yönetim sisteminin ilk aşaması risk azaltma evresidir. Afet riski bir olayın belirli koşul ve ortamlarda doğurabileceği can ve mal kayıpları ile ekonomik ve çevresel kayıpların gerçekleşme olasılığı olarak tanımlanmaktadır (AFAD Sözlük, 2014). Diğer bir ifadeyle afet tehlikesinin meydana getirebileceği kayıp olasılığı veya zarar görme oranının tahmin edilmesi şeklinde de tanımlanmaktadır (Kahraman vd., 2021). Çok paydaşlı bir sistematığı gerektiren bu safhada afet risklerinin doğru bir şekilde anlaşılması, görev ve sorumlulukların doğru bir şekilde tanımlanması ve risk azaltma faaliyetlerinin hayata geçirilmesi ile can ve mal kayıplarının önüne geçilebilmektedir. Öyle ki afet risk azaltmaya yapılacak 1 birim yatırım ile afet sonrası 4 birim kayıp önlenmektedir. Bazı alanlarda bu oran 15 birime kadar da çıkmaktadır (JICA Global Agenda, 2022). Hatta sosyal koruma ve geçim kaynakları, dayanıklı altyapı ve kamu malları ve iklim açısından akıllı tarım sektörlerinde oran 50:1 bulabilmektedir (Building Resilience, 2020).

#### b. Müdahale aşaması

Müdahale afetin büyüklüğüne ve etki alanına bağlı olarak diğer safhalara göre görece daha az bir süreyi kapsamaktadır. Acil müdahale gerektiren arama, kurtarma ve acil barınma faaliyetlerini kapsamaktadır. 6 Şubat depremlerinde müdahale süreci özellikle çadırlardaki acil barınma sebebiyle 3-4 ay boyunca devam etmiştir (Anadolu Ajansı-a, 2023). Müdahale dönemi temel faaliyetleri ulaşımın ve haberleşmenin temini, güvenliğin sağlanması, arama kurtarma faaliyetleri, sağlık hizmetleri, tahliyenin sağlanması, açıkta kalanların beslenme ve geçici barınma ihtiyaçları, hasar tespit ve enkaz kaldırılma çalışmalarıdır (TAMP, 2022).

#### c. İyileştirme ve yeniden inşa aşaması

Afet sonrası iyileştirme ve yeniden inşa çalışmaları risk azaltma ve müdahale gibi afet yönetiminin kritik safhalarındandır. İyileştirme, genellikle müdahale ile birlikte veya hemen sonrasında başlamakta ve uzun bir dönem devam etmektedir. Afet sonrası iyileştirme ve yeniden yapılandırmanın amacı, afet bölgesinin ve afetzedelerin sosyal ve ekonomik bakımdan normale dönmesini sağlamak, bölgenin muhtemel afetlere yönelik daha dirençli hale gelmesi için yeniden inşa faaliyetlerini yürütmektir. İyileştirme çalışmaları 4 No’lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesine göre de afet ve acil durumlarda hayatın normale dönmesini sağlamak amacıyla yürütülen faaliyetleri kapsamaktadır (Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, 2018). Bu dönem, afetzedeler için acil barınma, beslenme, sağlık ve

ilk yardım işleri, afet hasar tespit çalışmaları, altyapı hasarlarının restorasyonu ile afet sonrası kalıcı barınma faaliyetlerini kapsamaktadır.

Afet sonrası iyileştirme faaliyetleri afet yönetimi sisteminde en uzun dönemi kapsayan ve maliyeti en fazla olan bir çalışmadır (Özmen, 2016). Afet sonrası iyileştirme süreci afetin büyüklüğüne ve etkilediği alana göre 4 aşamada ele alınmaktadır.

**Müdahale Dönemi:** Afet sonrası birkaç hafta devam eden akut dönemi kapsamaktadır. Arama kurtarma, acil barınma, beslenme ve hasar tespit faaliyetleri bu dönemde yürütülmektedir.

**Afet Sonrası Rehabilitasyon Dönemi:** Akut dönem sonrası 3-4 aylık dönemi kapsamaktadır. Acil barınma ve beslenme faaliyetlerinin yanı sıra, konteynerkentlerin kurulması bu dönemde gerçekleştirilmektedir. Afet bölgesinde ekonomik ve sosyal faaliyetlere geri dönülmeye başlanmaktadır.

**Hak sahipliği ve Kalıcı Barınmaya Geçiş:** 2-3 yıl sürebilen dönemi kapsamaktadır. Hasar tespit sonuçlarına göre hak sahipliği ve yer seçimi faaliyetleri bu dönemde yürütülmektedir.

**Yeniden İnşa Dönemi:** 1-5 yıllık bir dönemi kapsamaktadır. Afet bölgesindeki ekonomik ve sosyal açıdan birçok alanda destek ve iyileştirme faaliyetleri yürütülmektedir. Bu dönemde konut inşası büyük oranda tamamlanır. Afet bölgesine tersine göç başlamaktadır (Çoban, 2019).

Afet sonrası iyileşme aylar ve hatta yıllar sürebilmektedir. Yeniden inşa aşamasında etkilenen toplum istikrarlı bir geçiş dönemine girmektedir. Geçici barınma imkanları sağlanan vatandaşlar, günlük yaşamlarına devam ettirmektedirler. Çocuklar çadırda ya da konteynerde okullarda eğitimlerini sürdürmektedir. Bu dönemde toplum henüz tam olarak iyileşmemiş ancak “yeni normale” uyum sağlamaya başlamışlardır (Crutchfield, 2013).

#### IV. FRANSIZ JANDARMASI

Fransız Jandarması, 16 Şubat 1791’de Orta Çağ’a kadar uzanan eski bir polis gücü olan *maréchaussées* teşkilatının ardılı olarak kurulmuştur. 1791 yılında Fransız Devrimi tüm hızıyla devam ederken, polis güçlerini devrimci rejimin kontrolü altına almak için jandarma teşkilatı kurulmuştur (Verbeurg, 2019). Jandarma, Fransa’nın hem kırsal hem de kentsel alanlarında kamu güvenliğini ve düzenini koruyan silahlı gücüdür. Fransız Jandarması bir yandan organik ve işlevsel anlamda İçişleri Bakanlığına bağlı iken diğer yandan askeri görevlerinin yerine getirilmesinden Silahlı Kuvvetler Bakanlığı’na karşı sorumludur. Bu kapsamda jandarmanın genel kolluk görevleri açısından merkezde İçişleri Bakanlığına, taşrada il valilerine bağlıdır. Yurtdışına yapılacak jandarma operasyonlarında, jandarma personelinin eğitimlerinde ve disiplin kurallarında Fransız Savunma Bakanlığına bağlılığını korumaktadır (Altundaş, 2013).

Fransız Jandarması, 102.000 personelden oluşan bir kuvvettir. İlave olarak 30.000 kişilik yedek kuvveti bulunmaktadır. Sorumluluk alanı, nüfusun %50’sinin yaşadığı Fransa’nın % 95’ini kapsamaktadır. Jandarma teşkilatı barışta ve savaşta, ortaya çıkabilecek herhangi bir kriz durumunda tüm Fransız toprakları üzerinde görev yapma yetkisine sahiptir. Başlıca sorumlulukları arasında kamu düzeninin, emniyet ve güvenliğin sağlanması yer almaktadır (NATO, 2023).

##### IV.I. Fransız Jandarması ORSEC Görevleri

Fransa’da müdahale 1952 yılında uygulamaya konulan ORSEC “Sivil Güvenlik Müdahale Organizasyon” sistemi ile yürütülmektedir. Bakanlık, bölgesel ve belediye düzeyinde müdahale planlaması yapmaktadır. Planda bu seviyelerde sorumlu birimleri ve sorumlulukları tanımlamaktadır. ORSEC’in en önemli yaklaşımlarından biri de sivil güvenlik kanununun R. 741-2 maddesinde belirtilen tehlike ve risklerin müdahale planlarında yer alması, bu tehlikelere göre senaryoların hazırlanmasıdır. ORSEC bölge planlamasının çerçevesi kanunun R.741-13 maddesinde tanımlanmıştır (Sécurité Intérieure, 2023). Bu maddenin önemi Fransa gibi farklı savunma bölgeleri ile ayrılmış bir ülkede

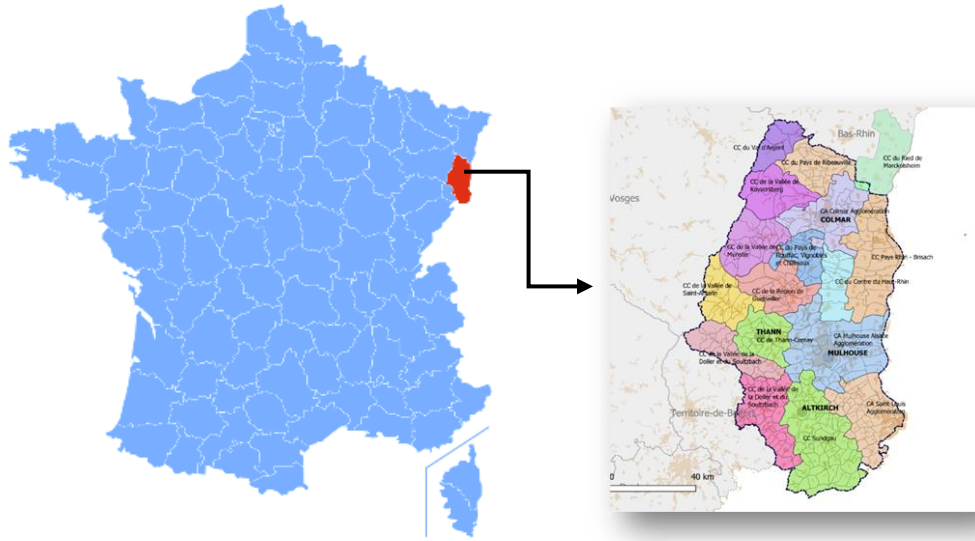


güvenlik bölgelerinin acil durumlarda eşgüdümünün sağlanması, kaynak paylaşımını kolaylaştırılması ve savunma bölgeleri arasında koordinasyon sisteminin organize edilmesidir.

29 Ekim 2006 tarihli ORSEC direktifi 1952 yılında yayımlanan talimatnameden bugüne üçüncü nesil ORSEC planının revizyonudur. Planın adında her ne kadar “ORSEC” terimi korunsun da içerik ve hedefler önemli ölçüde değiştirilmiştir. Artık sadece “Acil Durum Müdahale Organizasyonu” değil, daha geniş anlamda “Sivil Güvenlik Müdahale Organizasyonu” misyonu yüklenmiştir. Plan, acil durum müdahale operasyonundan sorumlu sivil güvenlik aktörlerini valinin yetkisi altında harekete geçirmek ve koordine etmek için tasarlanmıştır. Amaç, nüfusun korunmasına yönelik müdahale edebilecek kamu veya özel tüm aktörlerin hazırlıklarını geliştirmektir. Bu da sivil güvenlik kültürü kavramının geliştirilmesini içermektedir. Her paydaşın kendi yetki alanına giren görevleri sahiplenmesi ve detaylı planlama yoluyla bunları kendi iç organizasyonuna aktarması gerekmektedir. Direktif, geçmiş değişimlerin aksine ORSEC planının katı çerçevesinden uzaklaşarak gelişimini sağlamıştır (ORSEC Direktif, 2006). Bu değişimlerin yanı sıra sivil güvenlik kanununa istinaden farklı seviyelerdeki acil durum planları, bölgesel ORSEC planlarını etrafında birleştirilerek basitleştirilmesi sağlanmıştır (La sécurité civile, 2004). Bu bölümde jandarmanın ORSEC sistemindeki yeri Haut-Rhin Bölge planı ele alınmıştır.

#### IV.II. Haut-Rhin Bölgesi ORSEC Planında Jandarma

Haut-Rhin, Fransa'nın 4 Mart 1790 tarihi itibarıyla belirlenen ilk illerinden birisidir. Fransa'nın doğusunda yer alan Haut-Rhin ilinin 6 ilçe, 31 kanton ve 377 alt belediyesi bulunmaktadır. Haut-Rhin nüfusu 1999 nüfus sayımında 708.025 olan nüfus 2017'de 764,030 kişidir. Bölge Fransa'nın 29. en kalabalık yöresidir. Haut-Rhin ilinin yüzölçümü 3.525,17 km<sup>2</sup>'dir (Carte de France,2023).



**Harita 1: Haut-Rhin ili konum haritası**

**Kaynak:** (Cartesfrance,2023)

İl düzeyinde hazırlanan ORSEC planında öncelikle ilin riskleri ve bu risklere ait analizler yer almaktadır. Risklerin düşük veya yüksek seviyede etkili olduğuna ilişkin analizler yapılmaktadır. ORSEC planında bölgedeki jandarma birliklerine aşağıdaki görevler verilmiştir:

- Acil durumlarda adli ve idari makamları uyarılması ve bilgilendirilmesi,
- Olaya müdahale eden tüm jandarma birimlerinin koordine edilmesi,

- Gerekirse diğer devlet hizmetleriyle birlikte yasaklı bölgelerinin oluşturulması,
- Kamu düzenini korunmasına yönelik önlem alınması,
- İlgili nüfusun tahliyesine ve toplanmasına yardımcı olunması,
- Yol kavşak noktalarına trafik akışının düzeni için gerekli önlemlerin alınması,
- Cumhuriyet Savcısının talimatıyla adli soruşturmanın başlatılarak yürütülmesi,
- Afet yönetim merkezinde asayiş birimine liderlik edilmesi görevleri tanımlanmıştır.

Planda müdahale görevlerin yanı sıra dışında acil durum risklerine farklı sektörler için de jandarmaya “izleme ve ön uyarı” için hazırlık görevleri de tanımlanmıştır. Bu çerçevede doğal tehlikeler sınıfında şiddetli rüzgâr, fırtına ve şiddetli kar yağışlarında jandarma, müdahale araçlarını hazır tutarak karayolu ağında güvenlik önlemlerini almaktadır. Ayrıca endüstriyel ve teknolojik riskler kapsamında sanayi kazaları için jandarma kaynaklarını hazırda tutarak muhtemel bir kaza ihtimaline karşı bölgenin yasaklanması ve tahliyesi için hazırlıklarını yapmaktadır.

#### IV.III. Fransız Jandarmasının Görev Aldığı Afetler

Fransız Jandarması ORSEC planı çerçevesinde farklı afet ve kriz durumlarında müdahale faaliyetleri yürütmektedir. Fransız Jandarması afet ve acil durumlara yönelik aşağıda belirtilen müdahale alanlarına yönelik özel birimleri bulunmaktadır.

##### a. Kentsel kurtarma

Arama kurtarma için Nogent-le-Rotrou'nun 1 No'lu Sivil Güvenlik Eğitim ve Müdahale Biriminden 71 kurtarıcı ve 4 köpek İçişleri Bakanlığı ve deniz aşırı bölgelerden iki HUSAR (Ağır Kentsel Arama ve Kurtarma) müfrezesi, arama ve kurtarma operasyonlarına katılmak üzere sevk edilmiştir (Ministère De L'intérieur, 2023).

##### b. Dağ kurtarma

Haute-Montagne Jandarma Müfrezesi ulusal jandarmanın dağ kazalarında mahsur kalan kişilere acil yardım sağlamak üzere oluşturulan konusunda uzmanlaşmış birimdir. İlk özel dağ kurtarma müfrezesi dağda mahsur kalanlara yardım ve kurtarma için 1958'de Chamonix'te 74 personelle kurulmuştur (Gendarmerie National, 2018).

##### c. Sel su baskını/taşkın

Fransız Jandarması birçok sel ve su baskını afetlerinde görev üstlenmektedir. Jandarma özellikle sel uyarısında vatandaşların uyarılması bölgenin güvenliği ve tahliyesinde rol almaktadır. 2020 yılında Fransa'nın Gard bölgesini vuran sel afetinde jandarma, bölgedeki tesislerin güvenliğinin sağlanması, yağmalamanın önlenmesi, araçla mahsur kalanların kurtarılması ve kayıp kişilerin arama görevlerini yerine getirmiştir. Ayrıca bölgede 1.800 litre içme suyu dağıtmıştır (Gendarmerie National-a, 2020).

##### ç. Çığda kurtarma

Jandarma çığ afetinde yaralanan veya kaybolan afetzedeleri bulma görevinde özel eğitimli dağ müfrezesi görev yapmaktadır. Bu müfreze yürütmüş olduğu dağ kurtarma görevi ile bölge halkının ve özellikle dağcılara çığ da ve dağ kazalarında profesyonel yardım sağlamaktadır. Uzman kadrosunun eğitimleri Chamonix-Mont-Blanc'taki Jandarma Ulusal Kayak ve Dağcılık Eğitim Merkezi'nde dağ kurslarında gerçekleştirilmektedir (Gendarmerie National, 2018).

##### d. Orman yangınları

Fransa'yı etkileyen önemli kayıplara sebep olan bir diğer afet türü orman yangınlarıdır. Jandarmanın orman yangınlardaki görevi bölge sakinlerinin korunması, bölgenin tahliyesi ve yanı sıra boşaltılan alanların güvenliğinin sağlanmasıdır. 2022 yılında Lozère'deki Le Masegros'ta çıkan yangın, 700 hektardan fazla alanı etkilemiş, bölgedeki çok sayıda konutta ve kamp alanlarında hasara neden olmuştur. 600 itfaiyeci ve 50'den fazla jandarma yangında görev almış, 1.000'i bölge sakini ve 2.000'i tatilci olmak üzere 3.000 kişi jandarma tarafından bölgeden tahliye edilmiştir. Jandarma boşaltılan afet bölgesinin güvenliğini de sağlamıştır (Gendarmerie National-b, 2022).

## V. TÜRK JANDARMASI

2803 Sayılı Jandarma Teşkilat, Görev ve Yetkileri Kanununa göre Türkiye Cumhuriyeti Jandarması, emniyet ve asayiş ile kamu düzeninin korunmasını sağlayan ve diğer kanunların ve Cumhurbaşkanlığı kararnamelerinin verdiği görevleri yerine getiren, silahlı genel kolluk kuvveti olarak tanımlanmıştır (Jandarma Kanunu, 1983). Jandarma 2803 sayılı kanunla verilen mülki, adli ve askeri görevleri İçişleri Bakanlığına bağlı olarak icra etmektedir (Aydın vd., 2019).

Türk Jandarma teşkilatı 1876 yılında Fransız Jandarması model alınarak kurulmuştur. Jandarma teşkilatının kuruluş amacı kırsal bölgelerin güvenliğinin sağlanması, devletin kırsaldaki otoritesinin devamlılığının sağlanmasıdır. Jandarma hizmetleri kesintisiz olarak yürütülmesi gereken toplumda suç caydırıcı ve önleyici niteliktedir. Jandarma hizmetlerinin caydırıcılığı kesintisiz görev anlayışından kaynaklanmaktadır (Akkaş, 2003).

Jandarma teşkilatı bütünlük afet yönetim sisteminin hemen hemen her aşamasında önemli görevleri icra etmektedir. Jandarma teşkilatının daha aktif olarak faaliyet gösterdiği müdahale aşamasında çeşitli görevleri bulunmaktadır. Müdahale dönemindeki görevler Afet ve Acil Durum Müdahale Hizmetleri Yönetmeliği ve TAMP kapsamında tanımlanmaktadır. TAMP kapsamında jandarmanın ana ve destek çözüm ortağı görevleri bulunmaktadır.

### V.I. Türk Jandarması TAMP Görevleri

Türk Jandarması TAMP kapsamında tahliye yerleştirme ve planlama çalışma grubunun ana çözüm ortağı olarak görev yapmaktadır. Ayrıca 10 afet çalışma grubunda müdahale faaliyetlerinde destek sağlayan kurumdur. Afet dönemlerinde bu görevlerin dışında bakanlık talimatları ile acil görevler de verilmektedir. Tablo-2’de Jandarma Komutanlığının TAMP kapsamında görevli olduğu çalışma grupları gösterilmektedir.

**Tablo 2. Jandarmanın Görevli Olduğu Afet Çalışma Grupları ve İlave Görevler**

No	Ana Çözüm Ortağı	Destek Çözüm Ortağı	İlave Görevler
1	Tahliye, yerleştirme ve planlama	Defin	İhbar takip masası
2		Enkaz Kaldırma	Sel, su baskını, konut işyeri su/çamur tahliye destek
3		Haberleşme	
4		Arama Kurtarma- KBRN	
5		Güvenlik ve Trafik	
6		Barınma	
7		Aynı Bağış	
8		Beslenme	
9		Psikososyal	
10		Nakliye	

**Kaynak:** (Türkiye Afet Müdahale Planı,2022)

### V.II. Ana Çözüm Ortağı / Tahliye Yerleştirme ve Planlama Çalışma Grubu

Afet öncesi ve sonrası dönemde riskli bölgeden vatandaşların tahliyesi ve yerleştirme ile ilgili planlamanın yapıldığı afet çalışma grubudur. İl Jandarma Komutanlığı bu çalışma grubunun ana çözüm ortağıdır. TAMP’a göre ana çözüm ortağı kurum afet öncesi, sonrası ve sonrasında yapılacak tahliyenin planlaması, uygulaması ve yerleştirme işlemlerinin koordinasyondan sorumludur (TAMP, 2022: 40). Tahliye Yerleştirme ve Planlama Çalışma Grubunun Ana Çözüm Ortağı görevi 2019 yılında İçişleri Bakanlığı tarafından Jandarma Komutanlığına verilmiştir (Ak, 2022).

TAMP kapsamında Afet Tahliye Yerleştirme ve Planlama Çalışma Grubunun görevleri afet öncesi, sırası ve sonrasında tahliye öncelikleri, tahliye yolları ve tahliye edilecek bölgelerin planlanması, acil durum toplanma alanlarını belirlenmesi, kullanıma uygunluğunun kontrolü, afet bölgesinde tahliyenin duyurulması, tahliye olanların güvenli bölgelere taşınarak yerleştirilmesi ve taşınabilir kıymetli evrak, hayvan ve eşyaların tahliyesinin yapılması şeklinde tanımlanmaktadır. Özellikle orman yangını sel vb. afetlerde riskli bölgelerde halka yönelik uyarılarda bulunulması kritik önemlidir. Ayrıca nüfusu yoğun olan büyükşehirlerde tahliye çok önemli bir başlıktır. Tahliye edilecek nüfusun planlanması, tahliye şekli ve tahliye olunacak bölgelerin tespiti çalışma grubunun kritik görevleri arasındadır.

2019 yılında ana çözüm ortağı olarak görev verilen Jandarma ilk olarak 24 Ocak 2020 6.8 Mw Elâzığ Depreminde bu görevi icra etmeye başlamıştır. Özellikle evleri deprem sebebiyle ağır hasar gören tahliye edilmesi gereken vatandaşların eşyaları jandarma tarafından tahliye edilmiştir (Anadolu Ajansı, 2020). Yine 6 Şubat depremleri sonrasında bölgeden tahliye olmak isteyenler için valiliklerde, kaymakamlıklarda, otogar ve havaalanında oluşturulan tahliye ofislerinden kayıtları alınarak kara veya havayolu ile kendi imkanları ile tahliye olacaklara akaryakıt desteği sağlanarak bölgeden tahliyeleri sağlanmıştır (Anadolu Ajansı-b, 2023).

### **V.III. Türk Jandarması Afet Müdahale Birimleri**

#### **a. Jandarma asayiş bot komutanlığı**

Jandarma Asayiş Bot Komutanlığı iç sularda, göl ve barajlarda emniyet ve asayiş hizmetlerini yürütmek, karadan iç sulara veya aksine intikal eden suç ve suçları takip etmek amacıyla kurulmuştur. Görevleri arasında göller, barajlar ve su üstü emniyet ve asayiş hizmetleri, önleyici kolluk hizmeti yapma, usulsüz ve kaçak avcılığı önleme, çevre kirliliğinin önlenmesi ve gerektiğinde arama ve kurtarma görevleri yer almaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı-a,2024).

#### **b. Jandarma sualtı arama ve kurtarma timleri (SAK)**

Jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen suda boğulma olaylarına müdahale etmek ve kaybolan şahısların arama çalışmalarını yapmak amacıyla oluşturulmuştur. Arama ve kurtarma timleri sel afetinde ve suda kaybolma vakalarında arama ve kurtarma; adli olaylarda, su altı ve su üstü suç delillerini arama faaliyetlerini yürütmektedir (Jandarma Genel Komutanlığı-b,2024).

#### **c. Jandarma Komando özel asayiş komutanlığı (JÖAK)**

Jandarma Komando Özel Asayiş Komutanlığı (JÖAK) 1999 tarihinde kurulmuştur. Birimin ana görevi, her türlü zorlu hava ve arazi şartlarında, arama kurtarma, özel operasyonlar ve terörle mücadele olarak belirlenmiştir. Komutanlık gerek arama kurtarma faaliyetlerinde gerekse afet bölgesinin çevresinde suç ve suçluluğun önlenmesinde aktif rol oynayan kolluk görevlilerinin önemli bir yönetim aktörüdür (Avaner, 2021). 2016 yılında tugay seviyesine çıkarılmıştır. Komutanlık bünyesinde dört alt birimi bulunmaktadır (JÖAK, 2022).

#### **ç. JAK Tabur Komutanlığı**

1999 Marmara depremi sonrasında arama kurtarma alanında destek sağlamak üzere JÖAK bünyesinde kurulmuştur. Tabur, yurt genelinde meydana gelebilecek her türlü doğa ve insan kaynaklı afetler ile olaylarda arama kurtarma faaliyetleri icra etmektedir. Özellikle deprem, çığ, heyelan, sel, dağda, sualtı arama kurtarmada etkin şekilde görev almaktadır. Taburun ayrıca köpekli arama birimi bulunmaktadır. Birçok ilde farklı branşlarda İl Jandarma Komutanlıklarına bağlı ekipler konuşlanmıştır. İhtiyaç halinde JAK timleri afet ve acil durumlarda müdahale çalışmalarına katılmaktadırlar. Tabur gerçek arazi ve hava koşullarında aralıksız eğitim yapmaktadır. JAK timleri son teknolojik teçhizat ve malzemelerle donatılmıştır. JAK timleri yurt içi ve yurt dışı kurslara katılım sağlamaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı-c, 2024). JAK ekipleri 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinde çok önemli kurtarma operasyonlarını yürütmüş, birçok kişiyi enkazdan kurtarmıştır.

Bu birimlerin yanı sıra Türk Jandarmasına bağlı komando birlikleri arazide kayıp ve arama ve kurtarma faaliyetleri ile afetlerde acil barınmaya destek olmak üzere çadır kurulumunda önemli görevler

üstlenmektedir (Avaner & Lekeşizgöz, 2021). Ayrıca jandarmaya bağlı köpek timleri deprem sonrası enkazda yaralı/cenaze arama ve doğada kayıp vakalarının arama çalışmalarında görev yapmaktadır (Jandarma Genel Komutanlığı-ç, 2024). İl Jandarma Komutanlıkları yerelde TAMP kapsamında afet gruplarının ana ve destek çözüm ortağı olarak müdahale faaliyetlerine doğrudan katılmaktadır.

## VI. OLAY İNCELEMESİ

### VI.I. Fransa Gironde Bölgesi Orman Yangınları (12 Temmuz 2022)

Gironde ilinin Landiras'ta ve La Teste-De-Buch bölgelerinde 12 Temmuz 2022 tarihinde yaşanan orman yangınlarında 20 bin hektardan fazla orman zarar görmüştür. Yangın sebebiyle bu iki bölgede yaklaşık 34.000 kişi tahliye edilmiştir. Gironde bölgesinden jandarma kuvvetleri, halkı alevlerin tehdit ettiği bölgelerden tahliye etmek ve boşaltılan alanlardaki mülklere zarar verilmemesi için itfaiyecilerle birlikte seferber edilmiştir. Yangın cephesinde, Bölgeye Gironde Jandarma Komutanlığı koordinesinde Gironde ve Langon-Toulonne ilinden jandarma askerleri, 2.000'den fazla itfaiyeci ve polis güçleri görevlendirilmiştir. Yangın ancak 12 gün sonra kontrol altına alınabilmiştir (National Gendarmerie, 2022).

Afetin başlangıcından itibaren jandarma kuvvetleri bölgenin tahliyesinde, yol güvenliğinin sağlanmasında ve afet bölgelerine izinsiz girişlerin önlenmesinde görev yapmıştır. Stratejik noktalarda kimlik kontrolleri yapılarak bölgeye giriş ve çıkış kontrol altına alınmıştır. Boşaltılan bölgelerde jandarma tarafından devriye hizmeti ile güvenlik sağlanmıştır.

### VI.II. Türkiye Karadeniz Selleri ve Akdeniz Orman Yangınları (2021)

Jandarmanın afet görevleri ile ilgili 2021 yılında yaşanan orman yangınları ve aynı yıl yaşanan Karadeniz selleri önemli örneklerdendir. Türkiye'nin farklı bölgelerinde 2021 yılında yaşanan orman yangınlarında jandarma önemli görevleri üstlenmiştir. Antalya, Muğla, Isparta, Denizli ve Tunceli illerimizde 3 bine yakın personel, 320'den fazla araç ve 8 helikopterle yangın söndürme çalışmalarına katılmıştır. Bu yangınlarda ilk kez skorsky tipi bir helikoptere su sepeti takılarak yangın söndürme çalışmalarına katılım sağlanmıştır (Jandarma Dergisi-160, 2021). Jandarma özellikle bölgenin tahliye edilmesinde görev almıştır.

Aynı dönemde batı Karadeniz'de meydana gelen sel afetinde Jandarma Arama Kurtarma (JAK) Su Altı Arama Kurtarma (SAK) Timleri, Komando birliği, Mobil Harekât Merkezi ve mobil mutfak ve arama köpeği bölgeye görevlendirmiştir. Hava gücü ile sel ve su baskınları sonucunda mahsur kalan vatandaşlarımızın güvenli bölgelere tahliyesi sağlanmıştır. Bölgede sel sebebiyle kaybolan vatandaşların arama çalışmaları, vatandaşların bölgeden tahliyesi, sel sularının taşıdığı moloz sebebiyle ev ve işyerlerinden etkilenen bölgelerde temizlik faaliyetleri gibi birçok görev TAMP kapsamında diğer kurumlarla koordineli bir şekilde icra edilmiştir.

## DEĞERLENDİRMELER

Türkiye'deki afet yönetim sistemini Fransa'dan ayıran en önemli farklılığı afetlerle ilgili görev alan farklı birimleri koordine etmek amacıyla AFAD koordinesinde bütünleşik afet yönetim sisteminin kurulmasıdır. Bu sisteme geçilmesindeki en önemli etken Türkiye'de yaşanan afetlerin çokluğu, yaşanan kayıpların oranı ve iyileştirme ve yeniden inşa döneminin çok uzun sürmesidir. Bu yönetim sisteminde toplumun her kesiminden sorumlu olarak resmi/özel kurum ve kuruluşlar, belediyeler, üniversiteler, STK ve gönüllüler görev almaktadır. Fransa'da iki aşamalı bir afet yönetim sistemi benimsenmiştir. Fransa'nın afet yönetim sistemindeki bu farklılığın sebebi büyük kayıplara sebep olan afetlerin yaşanmaması, afet sonrası iyileştirme ve yeniden yapılanma dönemi için güçlü bir sigorta sisteminin

devrede olmasıdır. Afetler sebebiyle yaşanan yıkım ve kayıplar az olması sebebiyle iyileştirme dönemi Türkiye'ye göre çok daha kısa sürmektedir.

Afet yönetiminin önemli paydaşlarından Türk Jandarması kurulduğu tarihten itibaren, toplumda güvenlik ve kamu düzeninin sağlanmasında önemli görevleri yerine getirmektedir. Osmanlı Dönemi'nde jandarma, kırsal alanlarda kamu düzenini sağlamak, devletin kırsalda gücünü temsil etmesi amacıyla Fransız jandarma teşkilatı model alınarak kurulmuştur. Jandarmanın kuruluşunda Fransa ile ortak payda, güvenlik teşkilatının mevcut yapısının ihtiyaçları karşılamaması ve halkın gözünde güvenini kaybetmiş yapıların lağvedilmesi ve dönüştürülmesidir. Bu dönüşümdeki asıl ihtiyaç iki ülke içinde kamu düzeninin ve güvenliği ihtiyacının karşılanmasıdır. Türk ve Fransız jandarmalarının afet yönetimi odağındaki amaçları, teşkilat yapıları görev alanları, afet yönetimindeki sorumlulukları ve kapasitelerinin karşılaştırmasının sonucunda aşağıdaki Tablo 3 üretilmiştir.

**Tablo 3: Türk ve Fransız Jandarması Karşılaştırma Tablosu**

Kriter	Türk Jandarması	Fransız Jandarması
Mevzuatta Jandarmanın Afet Görevi var mı?	+	+
Planlarda Jandarmanın Görevi	+	+
Jandarma birden fazla alanda görevli mi	+	+
Jandarmanın statüsü	Genel Kolluk Kuvveti	Askeri statülü Kolluk Kuvveti
Özel Arama kurtarma ekibi	Özel birlik var (JAK)	Dağda ve suda kurtarmaya yönelik özel müfreze var (Dağ Jandarma Müfrezesi)
Afet ve Acil durum Müdahale planı	+	+
Afet yönetim sistemi sorumlu kurum	Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı AFAD Bütünleşik Afet yönetim sistemi	Farklı Bakanlıklara bağlı yönetim şekli. -Risk Önleme Genel Müdürlüğü -Météo-France erken uyarı -Sivil Güvenlik ve Kriz Yönetimi Genel Müdürlüğü
Acil durum yönetim merkezi ve diğer bakanlıklarla iş birliği	+	+
Bölge jandarma yapılanması	+	+
	Not: Mevzuatta halen mevcut olsa da, 2023'te bölge komutanlıkları fiilen kaldırılmıştır.	
Kolluk Teşkilatlanması Jandarma ve Polis	Aynı Bakanlıkta aynı statüde iki ayrı kolluk teşkilatı	Ayrı Bakanlıkta iki ayrı kolluk teşkilatı

Tablo 3'te Türk ve Fransız jandarma teşkilatları afet yönetiminin farklı aşamalarında ülkenin ihtiyacına göre farklı şekillerde görev aldığı görülmektedir. Türkiye'deki arama kurtarma görevine destek olmak üzere JÖAK birliğine bağlı JAK taburları bulunmaktadır. JAK'ın görevi yurt genelinde meydana gelebilecek her türlü doğa ve insan kaynaklı afetlerde arama kurtarma faaliyetlerine destek olmaktır. Karada, suda ve dağda görev yapan birimleri bulunmaktadır. Fransa'da da benzer şekilde dağ ve suda kurtarma yapan ekipler oluşturulmuştur. Önemli farklılıkların başında Türkiye'nin afetselliğinin ve afet risklerinin Fransa'ya göre çok daha yüksek olmasıdır. Dolayısıyla Türk jandarmasının afetlerde Fransa'ya göre çok daha fazla görevi ve sorumluluğu bulunmaktadır.

Türkiye'de afet öncesi, sırası ve sonrasında AFAD teşkilatı eşgüdümünde afet yönetim stratejileri ve planları ile (TAYSB, TARAP, İRAP, TAMP, TASİP) bakanlıklara kurum ve kuruluşlara paylaştırılmıştır. Fransa'da sistem önleme ve müdahale üzerinden kurgulanmıştır. Önleme ve ORSEC müdahale sistemi farklı bakanlıklar veya kurumlar aracılığı ile yürütülmektedir. Türkiye'den farklı olarak Fransa'da afet yönetiminde ulusal koordineyi sağlayacak çatı bir kurum bulunmamaktadır. Dolayısıyla Fransa ve Türkiye afet yönetim sistemlerinin genel çerçevede ülkelerin maruz kaldıkları afet risklerine göre şekillendiğini söyleyebiliriz. Türkiye çok sayıda afete maruz kaldığından genellikle büyük afetler sonrasında sistemde çoğu kez iyileştirmelerin yapıldığı görülmektedir. Ancak Fransa'nın afetselliği Türkiye'ye göre daha düşük olması sebebiyle sistemin değişiminde afet risklerinin etkileri önemli rol oynamaktadır. Dolayısıyla Türkiye'nin geçmiş afetler bakımından Fransa'ya oranla çok daha fazla tecrübesinin olduğu açıktır. Bununla birlikte Fransa'da iklim değişikliğine bağlı olarak artan afetlerin etkileri ile baş etmek amacıyla yeni stratejiler üretilmeye çalışılmaktadır. Bu stratejilerin başında afet yönetiminde birimlerinin Türkiye'de olduğu gibi tek çatı altında birleştirilmesi gelmektedir. Ayrıca olası büyük bir afette müdahaleyi yapmak amacıyla yarı zamanlı görev yapan ABD ulusal muhafız birimi benzeri bir yapı kurulması, gönüllü yapılanmasının gözden geçirilmesi, İspanya'daki Askeri Acil Durum Birimine benzer birimlerin oluşturulması gibi konular tartışmaya açılmıştır (Institut des Hautes Etudes de Défense Nationale IHEDN, 2021). Bu bahisle afet yönetimi bakımından hem Türk hem de Fransız Jandarmalarının müdahale aşamasında birçok görev üstlendiği ifade edilebilir. Her iki ülkede de kuruluşundan dünden bugüne jandarma teşkilatı, temel olarak kırsal alanda asayiş ve güvenlik görevini icra ederken değişen ülke koşulları nedeniyle yeni görev alanlarının açıldığı ve ihtiyaca göre yeni birimlerin oluşturulduğu anlaşılmaktadır.

## SONUÇLAR

Yapılan araştırma neticesinde afet yönetimi bakımından hem Türk hem de Fransız Jandarmalarının müdahale aşamasında birçok farklı görev üstlendiği görülmektedir. Her iki ülkede de jandarma teşkilatı kuruluşundan bugüne, temel olarak kırsal alanda asayiş ve güvenlik görevini icra ederken değişen ülke koşulları nedeniyle yeni birimler oluşturulmuştur. Buna örnek vermek gerekirse; Türkiye jeopolitik konumu sebebiyle çok riskli bir bölgede konumlanmış uzun yıllar boyunca terörle mücadele etmek için güvenlik güçleri bünyesinde özel birimler oluşturmak zorunluluğu doğmuştur. Fransa'da da benzer şekilde ihtiyaca göre sınır ötesi operasyonlar için özel jandarma birimlerinin kurulduğu anlaşılmaktadır. Afet yönetiminde de benzer durumlar söz konusudur. Türkiye çok aktif önemli fay zonlarının üzerinde konumlanmış tarih boyunca birçok büyük deprem ve yıkım yaşamıştır. Özellikle 1999 depreminden sonra edinilen derslere göre müdahaleye destek sağlamak üzere jandarma ve askeri birimlerden DAFYAR (Doğal Afet Yardım Birliği) ve JAK taburları gibi arama kurtarma odaklı ekipler oluşturulmuştur. Fransız Jandarmanında benzer şekilde ihtiyaca uygun olarak dağ müfrezeleri arama ve kurtarma görevi için teşkil edilmiştir. Dolayısıyla her iki ülkenin jandarması zamanla yapısal olarak değişim yaşamıştır. Ancak bu değişimler ülkelerin kendi ihtiyaçları ile paralel doğrultuda gerçekleşmiştir.

Sonuç olarak her iki ülkede son yıllarda meydana gelen afetlerin sayısında ve şiddetinde artış göz önünde bulundurularak afetlere zamanında ve doğru müdahale için her kurumun hazırlıklarını afet öncesinde yapması ve afet meydan geldiğinde müdahale planları kapsamında verilen görevlerin zamanında uygulanması gerekmektedir. Dolayısıyla jandarmanın "güvenlik ve asayiş ekseninden ayrılmadan" afet yönetimine dahil olması, özellikle büyük ölçekli afetlere yönelik özel hazırlık

yapılması ve kapasite geliştirilmesi uygun olacaktır. Bu doğrultuda jandarma mevzuatının risk azaltma ve müdahale planları ile uyumlu hale getirilmesi, müdahale kapasitesinin gözden geçirilerek kaynak planlamasının yapılması, “mega afetleri” kapsayan senaryolar çerçevesinde diğer kurum ve kuruluşlarla koordineli bir şekilde düzenli aralıklarla tatbikatlar icra edilmesi ve stratejik öncelik olarak belirlenmesi afet yönetim sistemine önemli katkı sağlayacaktır.

## KAYNAKÇA

- AFAD, (2023). *2022 Doğa kaynaklı olay istatistikleri*, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı. Ankara. Erişim adresi: [https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e\\_Kutuphane/Istatistikler/2022-Yili-Doga-Kaynakli-Olay-Istatistikleri.pdf](https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Istatistikler/2022-Yili-Doga-Kaynakli-Olay-Istatistikleri.pdf)
- AFAD Sözlük, (2014). Açıklamalı afet yönetimi terimleri sözlüğü, *Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı*. ISBN: 978-975-19-6271-3. 2014.Ankara
- Ak, T., (2022). Afetlere müdahalede jandarmanın katkısı: 2020 yılı Elazığ-Sivrice depremi örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*. 5(2). 430—447. DOI: 10.33712/mana.1124481
- Akkaş, N., (2003). Jandarma teşkilatına ilişkin genel bilgiler, A. Z. Özgür (Ed.) *Jandarmanın Görev ve Yetkileri, Anadolu Üniversitesi Yayını*. Eskişehir, s.61-85.
- Altundaş, O., (2013). Yeni yüzyılda jandarma teşkilatları ve değişim. *Türk İdare Dergisi*. Cilt: 85, Sayı: 476. 415—444.
- Anadolu Ajansı, (2020). *Elazığ'da depremzedelerin ev eşyaları jandarma araçlarıyla taşıyor*. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/turkiye/elazigda-depremzedelerin-ev-esyaları-jandarma-araçlarıyla-tasiniyor/1728618>
- Anadolu Ajansı-a, (2023). *Deprem bölgesinde 186 bin 239 konteynerin kurulumu tamamlandı*. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/deprem-bolgesinde-186-bin-239-konteynerin-kurulumu-tamamlandi>
- Anadolu Ajansı-b, (2023). *Deprem bölgesinden tahliye edilip geri dönmek isteyenlere kolaylık sağlanacak*. Erişim adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/asrin-felaketi/afad-deprem-bolgesinden-tahliye-edilip-geri-donmek-isteyenlere-kolaylik-saglanacak/2884284>
- Avaner, T., (2022). Afet yönetiminde teknoloji: geçmişten geleceğe risk azaltma ve müdahale teknolojileri üzerine, Bozkurt Ö. (Ed.), 2022. *Sürdürülebilir Kalkınma Gündeminde Afet Politikaları*, Ankara: TİAV. ISBN:978-625-7197-29-8. ss 291—319.
- Avaner, T., & Fedai, R., (2020). Türkiye’de afet yönetiminde kurumsal yapılanma, *Farklı Boyutları ile Afet Yönetimi*. Yaman M. & Çakır E. (Ed.), *Nobel Yayınları*, Ankara, ss 25—43.
- Avaner, T., & Ayas Ö., (2021). *Jandarma bölgesinde afet yönetimi ve malvarlığına karşı suç: elazığ ve malatya depremleri örnekleri*. *Global Journal of Economics and Business Studies*, 10(20), 26—41.
- Avaner, T., & Lekesizgöz K. A., (2021). Afet Yönetiminde Kolluğun Etkinliği: Elazığ Depreminde Jandarma Çadır Kurma Faaliyetleri, *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 22(2), 339—356. <https://doi.org/10.17494/ogusbd.1040350>
- Aydın, A., Durgun S. H., & Bucak, U., (2019). Jandarma genel komutanlığının içişleri bakanlığına hızlı uyumu, *Assam Uluslararası Hakemli Dergi 13. Uluslararası Kamu Yönetimi Sempozyumu Bildirileri Özel Sayısı*, 70—83. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/pub/assam/issue/48907/572410>
- Bitfrost, (2023). *Reasüransta doğal afetler*, Retrieved from: <https://www.bifrost.re/blog/natural-catastrophes-in-reinsurance>
- Building Resilience, (2020). *Why invest in resilience?*, Retrieved from: [https://cdkn.org/sites/default/files/files/Why-invest-in-resilience\\_A-BRACC-policy-brief.pdf](https://cdkn.org/sites/default/files/files/Why-invest-in-resilience_A-BRACC-policy-brief.pdf)
- Carte de France, (2023). *Departement du Haut-Rhin – 68*, Retrieved from: <https://www.cartesfrance.fr/carte-france-departement/carte-departement-Haut-Rhin.html>



- Centre for Research on the Epidemiology of Disasters-CRED, (2022). *Disaster year in review 2021 global trends and perspectives report*, Issue No. 62. Retrieved from: [https://cred.be/sites/default/files/2021\\_EMDAT\\_report.pdf](https://cred.be/sites/default/files/2021_EMDAT_report.pdf)
- Crutchfield M., (2013). *Phases of disaster recovery: emergency response for the long terme*, Retrieved from: <https://reliefweb.int/report/world/phases-disaster-recovery-emergency-response-long-term>
- Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, (2018). *Bakanlıklara bağlı. ilgili. ilişkili kurum ve kuruluşlar ile diğer kurum ve kuruluşların teşkilatı hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, Resmî Gazetenin Tarihi - Sayısı: 15/7/2018 - 30479
- Çoban H., (2019). *Afet sonrası iyileştirme planı hazırlanması*, *Resilience*. 3(2). 239—246. DOI: 10.32569/resilience.618181
- Drabek, T. E., (1996). *Sociology of disaster: instructor guide*, Emmitsburg, MD: Emergency Management Institute, Federal Emergency Management Agency.
- Drabek, T.E., (2004). *Social dimensions of disaster 2nd ed.: instructor guide*. Emmitsburg, Maryland: Emergency Management Institute, Federal Emergency Management Agency.
- EM-DAT Documentation, (2023). *EM-DAT veri giriş kriterleri*, Retrieved from: <https://doc.emdat.be/docs/protocols/entry-criteria/>
- EM-DAT, (2017). *The emergency disasters data base*, Retrieved from: [www.em-dat.net/new.htm](http://www.em-dat.net/new.htm)
- EM-DAT, (2023). *The emergency disasters data base*, Retrieved from: [www.em-dat.net/new.htm](http://www.em-dat.net/new.htm)
- Ergünay O., (2009). Afet yönetimi: genel ilkeler, tanımlar, kavramlar, *Acil ve Afet Dergisi*, 2(4), Acil ve Afet Derneği. Ankara. 2014. Ankara: Afet İşleri Genel Müdürlüğü.
- Erkal T., & Değerliyurt, M., (2009). Türkiye’de afet yönetimi. *Doğu Coğrafya Dergisi*. 14 (22). 147—164. Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/pub/ataunidcd/issue/2437/31194>
- EU Civil Protection,(2023). *france civil protection, european civil protection and humanitarian aid operations*. Retrieved from: [https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/france\\_en](https://civil-protection-humanitarian-aid.ec.europa.eu/what/civil-protection/national-disaster-management-system/france_en)
- Gendarmerie National, (2018). *Les pelotons de gendarmerie de haute montagne fêtent leurs 60 ans*. Retrieved from: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gendinfo/histoire/les-pelotons-de-gendarmerie-de-haute-montagne-fetent-leurs-60-ans>
- Gendarmerie National-a, (2020). *Le gendarme du XIXe siècle, homme-orchestre de la sécurité publique*, Retrieved from: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gendinfo/histoire/le-gendarme-du-xixe-siecle-homme-orchestre-de-la-securite-publique>
- Gendarmerie National-b, (2022). *Série d’incendies sur le territoire : les gendarmes mobilisés pour assurer la protection de la population*, Retrieved from: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gendinfo/actualites/2022/serie-d-incendies-sur-le-territoire-les-gendarmes-mobilises-pour-assurer-la-protection-de-la-population>
- Haut-Rhin.(2013). *Haut-Rhin plan orsec departemental, service interministériel de défense et de protection civiles*. Retrieved from: <https://www.haut-rhin.gouv.fr/contenu/telechargement/6502/34961/file/ORSECDG68vol1.pdf>
- Institut des Hautes Etudes de Défense Nationale- IHEDN, (2021). *Contributions et coopérations des forces militaires aux interventions lors de catastrophes climatiques: perspectives transatlantiques*. Retrieved from: <https://ihedn.fr/en/2021/05/04/contributions-et-cooperations-des-forces-militaires-aux-interventions-lors-de-catastrophes-climatiques-perspectives-transatlantiques/>
- Jandarma Dergisi, (2021, 03 Ekim). Cumhuriyet öncesi dönemde jandarmanın eşkıya ile mücadelesi, *Jandarma Dergisi Sayı 160*. ss 10—15. Ankara
- Jandarma Genel Komutanlığı-a, (2024). *Jandarma asayiş bot komutanlığı*, Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/asayis/jandarma-asayis-bot-komutanligi>
- Jandarma Genel Komutanlığı-b, (2024). *Jandarma sualtı arama ve kurtarma timleri*, Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/jandarma-sualti-arama-ve-kurtarma-timleri-sak>
- Jandarma Genel Komutanlığı-c, (2024). *JAK tabur komutanlığı*, Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/joak/jak-tabur-komutanligi>

- Jandarma Genel Komutanlığı-ç, (2024). *Jandarma köpek timleri*, Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/jandarma-kopek-timleri>
- Jandarma Kanunu, (1983). *Jandarma teşkilat görev ve yetkileri kanun*. Resmi Gazete Tarih: 12.03.1983 Sayı: 17985, Erişim adresi: <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.2803.pdf>
- JICA, (2004). *Türkiye’de doğal afetler konulu ülke strateji raporu*, Erişim Tarihi: 14.06.2024. [https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/5d8ce590ad8981c\\_ek.pdf](https://www.spo.org.tr/resimler/ekler/5d8ce590ad8981c_ek.pdf)
- JICA, (2022). *Global agenda*, Erişim adresi: [https://www.jica.go.jp/english/TICAD/overview/publications/leviid00000003sp-att/global\\_agenda\\_20\\_20.pdf](https://www.jica.go.jp/english/TICAD/overview/publications/leviid00000003sp-att/global_agenda_20_20.pdf)
- JÖAK, (2023). *İzmir depremi arama ve kurtarma faaliyeti*, Erişim adresi: <https://www.jandarma.gov.tr/joak/izmir-depremi-arama-ve-kurtarma-faaliyeti>
- Kadioğlu M., (2008). Modern bütünleşik afet yönetimin temel ilkeleri, afet zararlarını azaltmanın temel ilkeleri. *JICA Türkiye Ofisi Yayınları No:2*. Ankara 2008. ss.1—34. s.6.
- Kahraman S., Polat E., & Korkmazıyürek B.,(2021). Afet yönetim döngüsündeki ana terimler, *Avrasya Terim Dergisi*, 9 (3). 7—14, Erişim adresi: <https://dergipark.org.tr/pub/ejatd/issue/66518/958753>
- Korkut, Y., (2019). *Afet yönetiminde kritik başarı faktörlerini belirlemek için analitik hiyerarşi prosesi ve metin madenciligi destekli bir model önerisi*, Yüksek Lisans tezi, Sakarya Üniversitesi, Sakarya, 206 s.
- La sécurité civile, (2004). *Loi n° 2004-811 du 13 août 2004 de modernisation de la sécurité civile*, Retrieved from: <https://www.legifrance.gouv.fr/loda/id/JORFTEXT000000804612>
- Lee, J., (2020). *Post-disaster trust in Japan: the social impact of the experiences and perceived risks of natural hazards*, *Environmental Hazards*. 19:2.171186. DOI: 10.1080/17477891.2019.1664380
- Ministère De L’intérieur, (2023). *Sséismes en turquie et syrie : envoi par la france de personnels de la sécurité civile et du centre de crise et de soutien*, Retrieved from: <https://www.interieur.gouv.fr/actualites/communiqués-de-presse/seismes-en-turquie-et-syrie-envoi-par-france-de-personnels-de>
- National Academies,(1999). The impacts of natural disasters: a framework for loss estimation. *Washington, DC: The National Academies Press*. <https://doi.org/10.17226/6425>. Retrieved from: <https://nap.nationalacademies.org/catalog/6425/the-impacts-of-natural-disasters-a-framework-for-loss-estimation>
- National Gendarmerie, (2022). *Gironde : tous les moyens de l’état mobilisés sur le front des incendies*, Retrieved from: <https://www.gendarmerie.interieur.gouv.fr/gendinfo/actualites/2022/gironde-tous-les-moyens-de-l-etat-mobilises-sur-le-front-des-incendies>
- NATO, (2023). *The French Gendarmerie nationale, NATO stability policing centre of excellence*, Erişim adresi: <https://www.nspcoe.org/about-us/sponsoring-nations/french-republic/french-gendarmerie/#>
- OECD, (2017). Boosting disaster prevention through innovative risk governance insights from austria, france and switzerland, *OECD Reviews of Risk Management Policies*, *OECD Yayınları*, Paris. Erişim tarihi: 14.08.2024 <https://doi.org/10.1787/9789264281370-en>
- ORSEC Direktif, (2006). *Planification ORSEC départementale, direction de la defense et de la securite civile*, Erişim adresi: <https://wwz.cedre.fr/content/download/5010/file/orsec06.pdf>
- Özmen, R., (2016). Afet sonrası iyileştirme sürecinde devletin rolü, *Ankara: Mülga Kalkınma Bakanlığı Yayınları*. ISBN: 978-605-9041-70-6.
- Sécurité Intérieure, (2023). *Code de la sécurité intérieure*, Erişim adresi: <https://www.legifrance.gouv.fr/codes/id/LEGISCTA000029657572>
- Strateji Bütçe Başkanlığı, (2023). *Kahramanmaraş ve Hatay depremleri raporu, Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı*, Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2023/03/2023-Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Raporu.pdf>
- TDK, (2025). Afet Nedir? , *Türk Dil Kurumu Sözlüğü* Erişim adresi: <https://sozluk.gov.tr/>
- Türkiye Afet Müdahale Planı, (2022). *Türkiye afet müdahale planı*, Afet ve Acil Durum Yönetimi Başkanlığı, Erişim adresi: [https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e\\_Kutuphane/Planlar/TAMP.pdf](https://www.afad.gov.tr/kurumlar/afad.gov.tr/e_Kutuphane/Planlar/TAMP.pdf)

Avaner, T., & oşkun, A. M. (2025). Karşılaştırmalı afet yönetimi Türk ve Fransız jandarması teşkilatı örneği. *Ömer Halisdemir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 18(1), 341-360.

Uluğ A., (2014). Kentin doğal afetlere hazırlık durumu/doğal afetler ve İzmir *Doğal Afet Bilinci ve Yönetimi. Nasıl Bir Afet Yönetimi?*. TMMOB İzmir Kent Sempozyumu. Erişim adresi: <https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=137909>

Verbeurgt, J., (2019,13 December). *Police and paramilitary forces in france*, Retrieved from: <https://euro-sd.com/2019/12/articles/15555/police-and-paramilitary-forces-in>

---

**Etik Beyanı** : Bu çalışmanın tüm hazırlanma süreçlerinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan eder. Aksi bir durumun tespiti halinde ÖHÜİBF Dergisinin hiçbir sorumluluğu olmayıp, tüm sorumluluk çalışmanın yazarlarına aittir.

**Yazar Katkıları** : Makalenin hazırlanmasında 1. yazar: %50, 2. yazar %50 katkı sağlamıştır.

**Çıkar Beyanı** : Yazarlar arasında çıkar çatışması yoktur.

**Teşekkür (Varsa)** : Yayın sürecinde başta hakemler ve editör kurulu olmak üzere emeği geçen herkese teşekkürlerimi sunarım.

**Ethics Statement** : The authors declare that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, ÖHÜİBF Journal does not have any responsibility and all responsibility belongs to the author of the study.

**Author Contributions** : 1st author has contributed %50, 2nd has contributed %50 in preparation of the article.

**Conflict of Interest** : There is no conflict of interest the authors.

**Acknowledgement** : We would like to thanks everyone who contributed to the publication process, especially the referees and the editorial board.

---